

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Орлин Радев, доцент по правна информатика и информационно право във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”,

член на научно жури съгласно Заповед № РД-38-807 от 22.12.2016 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“,

за защита на дисертационния труд на КАЛИНА ОРЛИНОВА ГЕОРГИЕВА
на тема: „Повторно използване на информация от обществения сектор“
за придобиване на образователната и научна степен “доктор“ по професионално направление 3.6.Право, Докторска програма „Информационно право”
Научен ръководител: Проф. д.ю.н. Вихър Кискинов

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Запознах се подробно и задълбочено с представения от Калина Орлинова Георгиева дисертационен труд „Повторно използване на информация от обществения сектор“. Още първото ми впечатление беше за едно отговорно подготвено, прецизно проведено и обосновано представяне на резултатите от самостоятелните изследователски търсения и усилия на млад учен, ново и с определен принос както в правната наука, така и с оглед на практическото му значение и приложение в разработваната от дисертанта съвременна, актуална и значима, и същевременно все още малко разработена, но с големи нужди и перспективи, проблематика.

В изготвения от дисертанта автореферат обективно и вярно са представени съдържанието, методологията и основните научни постижения на дисертационния труд, както и публикациите по темата на дисертацията.

Впечатляваща е и образователната, научна и професионална биография на дисертанта – бакалавърски и магистърски степени от няколко университета, включително и от Университета в Лорен, Франция, участие в програми за обучение на докторанти, национални и международни научни форуми, стипендиант на Комисията „Фулбрайт“ през 2013 и 2014 г., автор на десетки публикации, вкл. на френски и английски език, в престижни научни издания.

Значима е и обществената и професионална ангажираност на дисертанта – член е на асоциацията на докторантите, на Съюза на юристите, и е сред най-младите членове на Съюза на учените в България. Заедно с това води самостоятелно семинарни занятия по дисциплината „Правна информатика“, включително като хоноруван асистент в Юридически факултет по тази дисциплина.

Представеният научен труд отговаря на критериите за дисертабилност както по вид и обем, така и от гледна точка на неговата структура и съдържание, особено на достигнатите и изведени научни и научноприложни изводи – резултати на проведената съвместна изследователска работа, представляващи оригинален принос в науката. Без съмнение високите качества на труда са продукт на притежаваните от дисертанта задълбочени както общотеоретични, така и конкретни специални познания в изследваната област, и на способностите му за самостоятелни научни изследвания. Трудът е издържан в качествен и очевидно добре усвоен и свойствен на автора научен стил, при коректно представяне и анализиране на различните проблеми, становища и възможни решения, умело и аргументирано извеждане и обосноваване на поддържаните научни тези и достигнати изводи и резултати..

Преди всичко действително тази работа идва на територията на една все още неусвоена от правната наука област, в която тепърва предстои много работа, изследвания и очаквани практически предложения за нейното развитие – територията на информационните отношения, тези, породени от технологичното развитие и влиянието му върху обществените процеси. В този смисъл това наистина е първото цялостно правно изследване на института на повторно използване на информация от обществения сектор (ИОС), и то във връзка с други сродни форми на предоставяне на информация в условията на средата за осъществяване на основното право на информация и развитието на демократичните процеси, свързани с компетентното, информирано гражданско участие, засилване на отговорността на държавата за своите действия и подобряване на електронното управление. Именно развитието на електронното управление дава необходимия стимул за увеличаването на количеството и подобряване на качеството на събираната и създавана информация, която да бъде общодостъпна и използвана повторно. На свой ред, повторното използване на ИОС допринася за цялостно изграждане на информационните технологии на електронното управление, чрез многократно използване на информация, избягване на повторения на информация и др. Този процес обобщава динамичната връзка на двете материи.

Основателно е отбелязването и на икономическите аспекти на повторното използване на информация от обществения сектор за стимулиране създаването на иновативни продукти и услуги - предпоставка за развитието и функционирането на икономиката, основана на знанието.

Разкрито е и влиянието на повторното използване на информацията от обществения сектор върху развитието на правото, както относно създаването на нови правни институти и детайлизирането на съществуващата правна уредба, така и относно въздействието върху всички публичноправни институти, в т. ч. от конституционното, административното, финансовото право и др.

Представени са основните правни понятия и институти в изследваната материя в тяхната концептуална общност, като са открити и съответните им специфики, на базата на подробно аналитично проучване на основните европейски и български нормативни актове в областта, както и съдебната практика в България.

Ясно открити са предметът и целите на изследването, както и значимостта и актуалността на темата. Заявени са четирите изследователски хипотези, към чиято обосновка и доказване е насочено основното изложение, и които в резултат на проведеното правно изследване са убедително потвърдени.

Последователно са разгледани етапите по изграждането на концепцията за отворени данни, както и развитието на правната регламентация на повторното използване на информация от обществения сектор в светлината на динамиката на актуалните нормативни решения. Въведената обоснована и точна периодизация в правната регламентация на изследваната проблематика улеснява последователното проследяване на нейното развитие и извеждането на съответните изводи за всеки етап.

Отчетена е и необходимостта от доразвиване на института на повторно използване на информация от обществения сектор, към формиране на концепцията за отворени данни, основана на изцяло новия принцип за публикуване на всяка информация, създавана, събирана и съхранявана от организациите на обществения сектор. Обосновано се извежда приложния характер на материята на повторното използване на информацията от обществения сектор (включително създаването на портали за отворени данни), която в съвременния етап на отворените данни представлява област с все по-сложни технически характеристики, изискващи още по-комплексна правна уредба. Отбелязано е и влиянието на отворените данни в контекста на развитието на информационното общество и демократичните процеси – електронната демокрация и електронното управление. От особена важност намирам

изводите на дисертанта, че преходът от материята на повторно използване на информация от обществения сектор към отворени данни създава условия за нови отношения между държавните органи и другите правни субекти, налагащи прозрачност и отчетност на държавното управление, но за осъществяване на този преход са необходими смяна на начина на мислене и действие на администрацията, от една страна, а от друга – системно спазване на техническите изисквания към предоставянето на информацията; както и, че отворените данни са потенциална възможност за справяне с растящата нужда от разпространяване на информация и при наличието на подходящи технически и концептуални условия отворените данни са механизмът за повторното използване на информация от обществения сектор като реализация на правото на информация. От своя страна свободният достъп до информация засилва и развива демокрацията. Той създава условия за контрол върху администрацията и засилва отчетността на държавното управление в съответствие с принципа на прозрачността, а едновременно с това дава възможност за формиране на гражданска позиция и за увеличаване на участието на гражданите в управлението и при вземането на решения от държавните органи. Реализацията на тези принципни положения е способствана от развитието на информационното общество и информационните технологии. Използването на ИКТ създава технически възможности за прилагане на концепцията за отворени данни. Отварянето на обществените данни от своя страна създава още нови права за гражданите, които те реализират чрез механизмите на електронното управление, електронната демокрация и оптималното взаимодействие между държавата и гражданите.

Напълно уместни, обосновани и с важен научен принос считам изведените от дисертанта препоръки за процеса на отваряне на данните в международен и национален план - засилването на международното сътрудничество за преодоляване на техническите и административни бариери пред повторното използване, включващи нормативно регламентиране на ниво ЕС на конкретни задължения за администрацията и намаляване степента на дискреционна власт относно повторното използване до информация, на принципите на централизиране на данни, стандартизиране на метаданните към информацията, използване на едно и също кодиране на данните, въвеждане на отворените кодове и др., а в национален план - отделянето на повторното използване на информация от обществения сектор в самостоятелен нормативен акт, регламентиращ режима само на този вид информация, както и извършването на необходими допълнения в Закона за достъп до информация, вкл. с материите за

лицензи за ползване на информацията от частни субекти и за независим контролен орган. Предложени са и други мерки за подобряване на съществуващия режим, напр. относно детайлизирането на видовете и качеството на информацията, подлежаща на публикуване, формирането на таксите при предоставяне на информация от общественния сектор, приложенията за мобилни устройства, които агрегират информация, курсове за обучение на администрацията във връзка със свободния достъп, мерки, стимулиращи активността на ползвателите на информация.

Не на последно място мога да споделя отличните си непосредствени лични впечатления от дисертанта, свързани с обсъждане на неговата научна дейност. Намирам, че това е един подготвен, уверен, компетентен и същевременно постоянно развиващ се и обогатяващ знанията си и научните си интереси млад учен, комуто достигането на определена степен на научно признание ще е стимул за все по-задълбочената му и резултатна работа в разработваните от него съвременни проблеми на информационната правна теория и практика. Още повече, изключително ценното, организиращо и стимулиращо научно ръководство на признат учен с фундаментални приноси в изследваната област като проф. д.ю.н. Вихър Кискинов е допълнителен атестат за качество на ръководения от него дисертант и на неговата научна работа.

Като препоръка към дисертанта бих могъл да предложа развиване на бъдещите му научни интереси и търсения в посока на все по-пълното теоретично и практическо разработване на съвременната концепция за „отворени данни“, основания за което са разкрити и изведени и в самата дисертация.

В резултат на изложеното убедено давам своята изцяло положителна оценка на представения дисертационен труд и предлагам на членовете на научното жури да гласуват положително за придобиване от дисертанта Калина Орлинова Георгиева – докторант към катедра „Теория и история на държавата и правото“ към Юридически факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, на образователната и научна степен “ДОКТОР“ по професионално направление 3.6. Право, Докторска програма „Информационно право“.

Дал становището:

/доц. д-р Орлин Радев/